

Yeşil dönüşüm ertelenemez hızla uyum sağlamalıyız

YAKIN PLAN
DİDEM ERYAR
ÖNLÜ

didem.eryar@nbe.com.tr

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) 1 Ekim 2023 tarihinde uygulamaya giriyor. Yönetmelik uyarınca AB, SKDM için 1 Ekim 2023'ten 31 Aralık 2025'e kadar bir geçiş dönemi uygulayacak. Mali yükümlülükler ise 1 Ocak 2026'da başlayacak.

SKDM, başlangıçta üretimi karbon yoğun olan ve karbon kaçağı riski en yüksek olan belirli malların ve seçilmiş ara malların ithalatına uygulanacak. Bunlar; çimento, demir ve çelik, alüminyum, gübre, elektrik ve son zamanda eklenen hidrojen olarak belirlendi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yeşil Gündem Sohbetlerinin 11.sinin teması "İklimin Değiştirdiği Üretim ve Ticaretin Gündemi: AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması" oldu.

İSO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Sürdürülebilirlik Platformu Başkanı Sultan Tepe'nin açılış konuşması ile başlayan panelde, iklim değişikliği ile mücadele doğrultusunda yeniden şekillenen üretim ve ticaret ekosistemi masaya yatırıldı. Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması ve geçiş dönemi uygulanmasına ilişkin usul ve esasları ile, Türkiye'nin iklim hedefi, iklim değişikliği azaltım, uyum politikaları ve planları ve sektörel dekarbonizasyon yol haritası çalışmalarına yönelik değerlendirmeler şöyle:

► **SULTAN TEPE, İSTANBUL SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU SAYMAN ÜYESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PLATFORMU BAŞKANI: KOBİ'LERİN DÖNÜŞÜMÜ ÖNEKİLİ**

"Yeşil dönüşümü doğru bir şekilde uygulanması, ülkemiz için büyük fırsatlar anlamına gelecek. Bu sürecin kamu yönetiminin öncelikli gündemi olması son derece umut verici. Tüm dünya için bu sürecin ortak zorluğu finansal kısmı. Finans kaynakları var ama asıl konu finans kaynaklarının doğru yönlendirilmesi. Türkiye'deki en önemli zorluk-

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yeşil Gündem Sohbetlerinin 11.sinin teması "İklimin Değiştirdiği Üretim ve Ticaretin Gündemi: AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması" oldu.

ların başında KOBİ'lerin dönüşümü geliyor. Büyük şirketler yeşil dönüşümde oldukça başarılı bir yol aldı. Biz de Kasım ayındaki İklim Zirvesi COP28'e KOBİ'lerimizle gideceğiz."

► **BAHAR GÜÇLÜ, TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AB GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI: ÖNÜMÜZDEKİ 10 YILIN KÜRESEL TİCARETİ ŞEKİLLENİYOR**

"Zorlukların ve fırsatların aynı anda ön plana çıktığı bir süreç yaşıyoruz. Ama hiçbir şey yapmamayı seçmenin de sonuçları kolay olmayacak. Bu sürecin yeni bir **sanayi** devrimi olarak görülmesi gerekiyor. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, Emisyon Ticaret Sistemi'nin (ETS) bir yansıması. ETS, AB'de 2005 yılında kuruldu ve enerji sektöründe emisyonların düşmesinde çok etkili oldu. AB'nin 2030'da yüzde 55 emisyon azaltım hedefine ulaşmak için **sanayinin** bu süreçten muaf tutulmaması gerekiyor. 2026 yılından itibaren bu muafiyetler kaldırılacak. Deniz taşımacılığı da sisteme alınacak. Karayolu taşımacılığı için farklı bir ETS sistemi oluşturulacak. Avrupa bugün ETS'den 30 milyar euro gelir sağlamış durumda. AB genelinde karbon emisyonları için vergi ödeniyor ve bu gelirin yüzde 70'i yeşil dönüşüme yönlendiriliyor. Türkiye'nin Avrupa ile olan ihracatının 13,1 milyar doları SKDM'den etkilenen sektörlerden oluşuyor. Bu ürünleri kullanan otomotiv ve beyaz eşya gibi sektörlerin rekabeti açısından da, Türkiye'nin hızlı davranması çok önemli, çünkü önümüzdeki 10 yılın küresel ticareti şekilleniyor."

► **DR. ALİ MURAT SÜREKLİ, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI: OYUNUN KURALLARI DEĞİŞİYOR**

"Oyunun kuralları Türkiye'nin en büyük ihracat partneri olan AB tarafından yeniden belirleniyor. Her alanda za-

man kaybetmeden adapte olmamız gerekiyor. Yeşil Mutabakat eylem planının hazırlanması sürecinde, çelik, alüminyum, çimento ve gübre sektörlerinde çalışmalara başladık. Sonuç olarak tablo ürkütücü değil. Yapamayacağımız hiçbir şey yok. Gerek finansman gerekse danışmanlık konusunda ihtiyaçları belirliyoruz. Örnek olarak çelik sektörüne yönelik çalışmalarımızdan bahsetmek gerekirse; bugün çelik sektörü emisyonları 32,3 milyon ton. 2053'te 69 milyon tona ulaşacak. En iyi teknoloji uygulamalarını devreye aldığımızda ise karbon emisyonlarını 6,7 milyon tona düşürmek mümkün. Hidrojen ve karbon yakalama teknolojilerinin kullanılması ise net sıfır emisyonu ulaşmamızı 2053 öncesine çekmemizi sağlayabilir."

► **DUYGU SAYMEN GAZETECİ, TÜRKİYE ALÜMİNYUM SANAYİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI: EKONOMİK ZORLUKLAR SEKTÖRÜN YEŞİL DÖNÜŞÜME ODAKLANMASINI ERTELİYOR**

"Birincil alüminyumda, yani hammaddede yüzde 95 dışarıya bağlıyız. Hurda alüminyum geri dönüşüm yoluyla elde edilen ikincil alüminyumda ise ihracatımızın yüzde 60'ını Avrupa'ya gerçekleştiriyoruz. Hammaddesi katma değer yaratarak ihraç etmemiz maliyetleri dengeliyor. Hurda yüzde 100 geri dönüştürülebilir bir ürün, fakat yüzde 100 geri kazanım için ileri teknolojilere yatırım yapılması gerekiyor. Bu arada birincil alüminyum ile ikincil alüminyum arasında yüzde 95'lik bir enerji verimliliği farkı var. Bizim için aslında en büyük sorun, SKDM'nin KOBİ'lere anlatılması; çünkü bunun ne anlama geldiğini bilmeyenler var. Ekonomik şartlar ve farklı zorluklar KOBİ'lerin yeşil dönüşüme odaklanmasını erteliyor. Bu konuda farkındalığı artırmak çok önemli."

► **HASAN AKBULUT, TÜRKİYE ÇELİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ TEKNİK İŞLER DİREKTÖRÜ: İLK OLARAK ENERJİ VERİMLİLİĞİNE ODAKLANMALIYIZ**

"Demir cevheri dünyada en fazla bulunan malzeme. Karbon emisyonu da oldukça yüksek, bu nedenle sürdürülebilirlik açısından zor bir sektör. TÜİK rakamlarına göre Türkiye'de 73 binin üzerinde istihdam yaratıyor. 2022 yılında 40,4 milyon ton çelik ürettik. Teknoloji açısından dünya ile rekabet edebilir konumdayız. AB'ye en fazla çelik ihraç eden ülkelerden biriydik ama maliyetler yüzünden bu pazarı kaybettik. Kuzey Kore ve Çin bu pazarı kapı. Sonuçta, Avrupa Birliği, Avrupa'daki çelik üreticilerine değişim ve dönüşüm için son 8 ayda 8 milyar Euro destek verdi. Bizim bu bütçelere ulaşma şansımız yok. Türk çelik sektörünün ilk yapması gereken ise; enerji verimliliğini artırmak, atık yönetimi ve yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi olacak."

► **VOLKAN BOZAY, TÜRKİYE ÇİMENTO SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ CEO: YEŞİL DÖNÜŞÜM KALKINMA İLE DOĞRUDAN İLGİLİ**

"Türkiye 120 milyon ton çimento kuruluşu gücüne sahip. Avrupa'da üretim lideriyiz. Dünya'da ise beşinci sıradayız. Ciromuz 3,5 milyar dolar, ihracatımız ise 1,6 milyar dolar. Dünyada sudan sonra en fazla kullanılan ürün çimento. Dolayısıyla Bu bir kalkınma modeli; dolayısıyla yaşanan dönüşümü tüm sektörlerin yapması gerekiyor. Bu süreçte ETS çok önemli. ETS fiyatı şu an ortalama 55 dolar/ton. Bu oran hızla artıyor. Kentsel dönüşümün yaşandığı ve çimentonun bu derece kullanıldığı bir ülkede, bu dönüşüme uyum sağlamak kalkınma ile doğrudan ilgili."

SINIRDA KARBON İÇİN YENİ FİNANSMAN YOLDA

İSO Yeşil Gündem Sohbetleri'nde sınırda karbon finansmanı için beklenen açıklama geldi. **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Dr. Ali Murat Sürekli**, **sanayiciler**, **KOBİ'ler** ve **teknoloji girişimleri** için sunulacak 450 milyon dolarlık yeşil finansmana dikkat çekerek, "Finansman konusunda çalışıyoruz. Demir çelik, alüminyum ve çimento gibi sektörlerin dışında yapı inşaat ve tekstilin de önceliklendirilecek sektörlerden olacağını düşünüyorum" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) gerçekleştirdiği Yeşil Gündem Sohbetleri'nde AB Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ele alındı. **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Dr. Ali Murat Sürekli**, haziran ayında **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır**'ın açıkladığı **sanayiciler**, **KOBİ'ler** ve teknoloji girişimleri için sunulacak 450 milyon dolarlık finansmana dikkat çekerek, "**Sanayicimizin** ihtiyaç duyduğu finansman konusunda çalışmalarımızı yapıyoruz. Demir çelik, alüminyum ve çimento gibi sektörlerin dışında yapı inşaat ve tekstilin de yakın zamanda önceliklendirilecek sektörlerden olacağını düşünüyorum" dedi. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Bahar Güçlü ise "Bu sürecin kolay olacağını düşünmek birçok tarafı hayal kırıklığına uğratabilir" değerlendirmesini yaptı.

'DİŞINDA KALAMAYIZ'

"Oyunun kurallarını Türkiye'nin en büyük ticaret partneri yeniden kurguluyor" diyen Dr. Ali Murat Sürekli,

"Dışında kalma şansımız yok. Zaman kaybetmeden adapte olmamız gerekiyor. Çelik, alüminyum, çimento ve gübrede çalışmalarımızı başlattık. Çelik ve alüminyum çalışmamız neticelendi, çimento son noktada. Tablo ürkütücü değil, yapamayacağımız bir konu yok" yorumunu yaptı.

FARKINDALIK HEDEFİ

Şu anda Türkiye'de yaklaşık 56 tane entegre çimento fabrikası, 21 tane öğütme tesisi ve 120 milyon tonluk da kurulu çimento kapasitesi olduğunu ifade eden Türkiye Çimento **Sanayicileri** Birliği CEO'su Volkan Bozay, "SKDM"yi de bir dönüşüm olarak değerlendiriyor. Biz bu dönüşümü yapmak

zorundayız" dedi. SKDM için farkındalık yaratmanın çok önemli olduğuna dikkat çeken Türkiye Alüminyum **Sanayicileri** Derneği Genel Sekreter Yardımcısı Duygu Saymen Gazeteci ise "Yaşadıkları zorluklar sebebiyle KOBİ'ler yeşil dönüşüme odaklanmayı erteleyebiliyor. Bu kapsamda tüm sektörlerde farkındalık oluşması için çalışmalarımızı artırmalıyız" ifadelerini kullandı. Avrupa Birliği'ndeki çelik üreticilerinin önemli destekler aldığını kaydeden Türkiye Çelik Üreticileri Derneği Teknik İşler Direktörü Hasan Akbulut, "Enerji verimliliklerinin artırılması ve atık ısıların kazanımı konusunda hızlı bir aksiyon başladı ve devam ediyor" diye konuştu.

'Ana konu KOBİ'lerin dönüşümü'

İSO Yönetim Kurulu

Sayman Üyesi ve Sürdürülebilirlik Platformu Başkanı **Sultan Tepe** de konuşmasında, KOBİ dönüşümüne dikkat çekti. Sultan, "Büyük firmalar zaten yol almış vaziyette. KOBİ'ler söz konusu olduğunda işin zor olduğunun farkındayız. Çağımızın üretim ve tüketim anlayışını belirleyen yeşil dönüşüm; hizmetten eğitime, sağlıktan **sanayi** üretimine kadar tüm sektörleri zincirleme olarak etkiliyor. Bu doğrultuda teknoloji odaklı üretimin önemi artarken küresel anlamda rekabetçi olabilmek için **sanayinin** daha yeşil, daha dögüsel ve daha dijital olması bir gereklilik halini alıyor" dedi.

Küresel ticaret şekillendiriliyor

Çağlar ÇAĞATAY

İstanbul Sanayi Odası (İSO)'nın 11'inci kez düzenlediği 'İSO Yeşil Gündem Sohbetleri' kapsamında 'İklimin Değiştirdiği Üretim ve Ticaretin Gündemi: AB Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması' paneli Odakule'de gerçekleşti. Panel'de gerçekleştirildiği açılış konuşmasında Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) hakkında değerlendirmelerde bulunan İSO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Sürdürülebilirlik Platformu Başkanı **Sultan Tepe**, "SKDM'nin, küresel ticaret ve üretim dinamiklerini değiştirmesi ve tüm sektörler üzerinde önemli etkiler yaratması bekleniyor. AB'nin ihracatımızdaki payının yaklaşık yüzde 40 olduğunu dikkate aldığımızda SKDM'nin ülkemiz açısından kritik bir süreç olduğunu tekrar vurgulamak istiyorum" dedi. İklim değişikliğinin etkisi ile Türkiye'de ve dünyada aşırı hava olayları, orman yangınları gibi felaketlerle sıklıkla karşı karşıya kaldığını ifade eden Tepe, "Bu gelişmeler ekonomi, toplum ve doğanın birbirine bağlı olduğunu gösteriyor ve iklim değişikliği ile mücadele için her alandaki alışkanlıklarımızın sürdürülebilirlik yaklaşımına uygun olarak değişmesini gerektiriyor. Çağımızın üretim ve tüketim anlayışını belirleyen yeşil dönüşüm; hizmetten eğitime, sağlıktan **sanayi** üretimine kadar tüm sektörleri zincirleme olarak etkiliyor. Bu kapsamda özellikle **sanayi** açısından ürün, ham madde ve teknoloji seçimlerinde kapsamlı bir dönüşümün ön plana çıktığı yeni bir düzen kuruluyor. Bu doğrultuda teknoloji odaklı üretimin önemi artarken küresel anlamda rekabetçi olabilmek için **sanayinin** daha yeşil, daha döngüsel ve daha dijital

olması bir gereklilik halini alıyor" dedi. Yeşil dönüşümü temel alan bu yeni düzende Türkiye'nin **sanayisini** yakından ilgilendiren ve izlenmesi gereken gelişmelerin başında Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın (AYM) geldiğini kaydeden Tepe, "Avrupa Birliği **sanayiden** ulaştırmaya, enerjiden tarıma kadar birçok boyutta stratejik düzenlemeyi içeren AYM ile yeşil dönüşümü bütüncül bir bakış açısı ile ele alıyor. Ağustos ayında yaşanan en önemli gelişmelerden biri de 1 Ekim 2023 itibarıyla demir-çelik, alüminyum, çimento, gübre, elektrik ve hidrojen sektörleri ile başlayacak olan SKDM geçiş dönemine ilişkin raporlama yükümlülükleri hakkında Uygulama Tüzüğü'nün yayımlanması oldu. SKDM'nin, küresel ticaret ve üretim dinamiklerini değiştirmesi ve tüm sektörler üze-

rinde önemli etkiler yaratması bekleniyor. **Sanayiciler** olarak yeşil dönüşüm sürecindeki sorumluluklarımızın farkındayız ve bu konuda öncü olmak için çalışmalar gerçekleştiriyoruz" diye konuştu. Katılımcılardan Dr. Ali Murat Sürekli, şunları söyledi: "AB'nin en büyük ihracat partnerimiz olduğu dikkate alındığında bizim bu sürece her alanda zaman kaybetmeden adapte olmamız gerekiyor." Şu anda Türkiye'de yaklaşık 56 tane entegre çimento fabrikası, 21 tane öğütme tesisi ve 120 milyon tonluk da çimento kurulu kapasitesi olduğunu ifade eden Volkan Bozay, "Çimento stratejik bir ürün. SKDM'yi de bir dönüşüm olarak değerlendiriyoruz. Biz bu dönüşümü yapmak zorundayız. Bu dönüşümü tüm sektörlerin yapması gerekiyor" dedi.